TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. spalio 2 d.*

Byloje C-372/07

dėl 2007 m. liepos 30 d. *Supreme Court* (Airija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2007 m. rugpjūčio 6 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**Nicole Hassett**

prieš

**South Eastern Health Board,**

dalyvaujant:

**Raymond Howard,**

* Proceso kalba: anglų.

**Medical Defence Union Ltd,**

**MDU Services Ltd,**

bei

**Cheryl Doherty**

prieš

**North Western Health Board,**

dalyvaujant:

**Brian Davidson,**

**Medical Defence Union Ltd,**

**MDU Services Ltd,**

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai A. Tizzano (pranešėjas), A. Borg Barthet, M. Ilešič ir J.-J. Kasel,

generalinis advokatas Y. Bot,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. birželio 12 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Medical Defence Union Ltd* ir *MDU Services Ltd*, atstovaujamų solisitoriaus R. Bourke, *BL* B. Murray ir *BL* N. Travers,

— R. Howard ir B. Davidson, atstovaujamų *SC* D. McDonald ir *SC* E. Regan,

— Airijos vyriausybės, atstovaujamos D. O'Hagan, padedamo *SC* J. O Reilly,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir M. Wilderspin,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

**Sprendimą**

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1) 22 straipsnio 2 punkto išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas dviejose bylose tarp, pirma, R. Howard bei B. Davidson (toliau – gydytojai) ir, antra, jų profesinės organizacijos *Medical Defence Union Ltd* bei *MDU Services Ltd* (toliau abi kartu – MDU) dėl prašymo kompensuoti ir (arba) apmokėti bet kokias sumas, kurios iš kiekvieno gydytojo bus priteistos sveikatos apsaugos tarnybų,

kurioms jie dirbo, naudai kaip atlyginimas nuostolių, patirtų dėl ieškinio, kurį N. Hassett ir C. Doherty pateikė šioms tarnyboms dėl profesine klaida padarytos žalos atlyginimo.

## Teisinis pagrindas

3 Reglamento Nr. 44/2001 11 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriose bylos dalykas arba šalių autonomija pateisina kitą sąsajumo kriterijų. <…>“ (Pataisytas vertimas)

4 Šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

5 Šio reglamento 5 straipsnyje nurodyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;

<…>

3) civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti;

<…>“

6 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnį:

„Valstybėje narėje gyvenančiam asmeniui byla taip pat gali būti iškelta:

<…>

2) kaip trečiajam asmeniui byloje dėl laidavimo arba garantijos ar bet kurioje kitoje byloje kaip trečiajam asmeniui, teisme, kuriame buvo iškelta pagrindinė byla, išskyrus, jeigu tokia byla buvo iškelta vien tik siekiant pašalinti minėtą asmenį iš ją nagrinėti kompetentingo teismo jurisdikcijos;

<…>“

7 Pagal šio reglamento 22 straipsnį:

„Toliau išvardyti teismai turi išimtinę jurisdikciją, neatsižvelgiant į nuolatinę gyvenamąją vietą:

<…>

2) teismo procesuose, kurių objektas yra įstatų galiojimas, bendrovių ar kitų juridinių asmenų arba fizinių ar juridinių asmenų asociacijų negaliojimo, likvidavimo ar jų valdymo organų sprendimų galiojimas, valstybės narės, kurioje yra minėtos bendrovės, juridinio asmens arba asociacijos buveinė, teismuose. <…>;

<…>“

**Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai**

8 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinės bylos pradėtos dviem ieškiniais, kuriuos N. Hassett bei C. Doherty pareiškė Airijos teismuose dviems Airijos sveikatos apsaugos tarnyboms dėl joms dirbančių gydytojų tariamai profesine klaida padarytos didelės žalos atlyginimo. Šiose dviejose bylose sudaryta taikos sutartis, pagal kurią kiekvienai iš ieškovių išmokėtos kompensacijos.

9 Sveikatos apsaugos tarnybos paprašė įtraukti gydytojus į šiuos procesus kaip trečiuosius asmenis tam, kad galėtų iš jų išreikalauti dalį ar visą pagal minėtus ieškinius išmokėtą kompensaciją.

10 Tuo metu, kai atsirado nagrinėjamos aplinkybės, gydytojai buvo MDU nariai. MDU yra profesinė organizacija, įsteigta pagal Anglijos teisę kaip ribotos atsakomybės bendrovė, turinti buveinę Jungtinėje Karalystėje, kurios pagrindinis tikslas – kompensuoti jos nariams sumas, susijusias su bylomis dėl jų padarytų profesinių klaidų.

11 Todėl gydytojai paprašė MDU kompensuoti ir (arba) tiesiogiai apmokėti visas sumas, kurios iš jų gali būti priteistos atitinkamų sveikatos apsaugos tarnybų naudai. Valdyba, remdamasi MDU įstatų 47 ir 48 straipsniais, kuriuose nurodoma, kad ji turi neribotą diskreciją priimti sprendimą dėl prašymo kompensuoti, nusprendė atmesti šiuos gydytojų prašymus.

12 Manydami, kad šie neigiami sprendimai pažeidė bendrovės įstatuose įtvirtintas jų teises, gydytojai paprašė įtraukti MDU į bylą kaip trečiąjį asmenį. *High Court* patenkino šį prašymą 2005 m. birželio 22 d. Nutartimi.

13 Tačiau MDU paprašė panaikinti šią nutartį, pagrįsdama šį prašymą proceso pažeidimu. Ji nurodė, kad jai pateiktų reikalavimų dalykas iš esmės yra jos valdybos priimtų sprendimų galiojimas, todėl šiems reikalavimams taikomas Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 2 punktas, o jurisdikciją jų atžvilgiu turi tik Didžiosios Britanijos, o ne Airijos teismai.

14 Kita vertus, gydytojai teigė, kad, atsižvelgiant į jų reikalavimų pobūdį, Airijos teismai turi jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 bei 3 punktus ir 6 straipsnio 2 punktą. Konkrečiau tariant, pirma, MDU neįvykdė sutartinių įsipareigojimų, nes tinkamai neišnagrinėjo jai pateiktų prašymų išmokėti kompensacijas. Antra, kadangi MDU jau suteikė gydytojams pagalbą jiems atsikertant į ieškinį dėl profesinės klaidos, ji negalėjo atsisakyti jiems išmokėti kompensacijas tokioje vėlyvoje proceso stadijoje.

15 Proceso pažeidimas, kuriuo rėmėsi MDU, buvo atmestas tuo pagrindu, kad gydytojų reikalavimai nepateko į minėto reglamento 22 straipsnio 2 punkto taikymo sritį. MDU pateikė apeliacinį skundą *Supreme Court*, kuris sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Kai gydytojai susiburia į profesinę organizaciją, įsteigtą pagal valstybės narės įstatymus kaip bendrovė, kurios tikslas – teikti šioje ir kitoje valstybėje narėje praktikuojantiems savo nariams pagalbą ir garantiją, susijusias su jų profesine veikla, o sprendimą suteikti tokią pagalbą arba garantiją priima šios bendrovės valdyba, kuri, vadovaujantis įstatais,

šiuo klausimu turi neribotą diskreciją, ar bylos, kuriose sprendimą minėtų įstatų pagrindu atsisakyti kitoje valstybėje narėje praktikuojančiam gydytojui suteikti pagalbą arba išmokėti kompensaciją ginčija šis gydytojas, remdamasis minėtos bendrovės padarytu jam sutartimis ar kitu pagrindu suteiktų teisių pažeidimu, laikytinos bylomis, kurių dalykas yra šios bendrovės valdymo organo sprendimo galiojimas Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 2 dalies prasme, dėl ko išimtinę jurisdikciją jų atžvilgiu turi valstybės narės, kurioje yra šios bendrovės buveinė, teismai?“

**Dėl prejudicinio klausimo**

16 Šiuo klausimu nacionalinis teismas Teisingumo Teismo iš esmės teiraujasi, ar Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 2 punktas turi būti aiškinamas taip, kad ieškinys, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo viena šalis tvirtina, jog bendrovės valdymo organo priimtas sprendimas pažeidė teises, jai tariamai suteiktas šios bendrovės įstatais, yra susijęs su bendrovės valdymo organo sprendimų galiojimu minėtos nuostatos prasme.

17 Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia priminti, pirma, kad Reglamento Nr. 44/2001 nuostatos turi būti aiškinamos autonomiškai, atsižvelgiant į jo sistemą ir tikslus (be kita ko, žr. 2006 m. liepos 13 d. Sprendimo *Reisch Montage*, C-103/05, Rink. p. I-6827, 29 punktą).

18 Antra, kaip matyti iš Reglamento Nr. 44/2001 11 konstatuojamosios dalies, atsakovo gyvenamosios vietos principu grindžiama jurisdikcija turi būti prieinama visuomet,

išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriose bylos dalykas pateisina kitą sąsajumo kriterijų. Todėl tokius atvejus reikia aiškinti siaurai.

19 Būtent taip Teisingumo Teismas aiškino 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose (OL L 299, 1972, p. 32, toliau – Briuselio konvencija) 16 straipsnio nuostatas, kurios iš esmės identiškos Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio nuostatoms. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas iš tiesų nusprendė: kadangi minėtos Briuselio konvencijos nuostatos yra bendrosios jurisdikcijos taisyklės išimtis, jų negalima aiškinti plačiau, nei to reikalauja jomis siekiamas tikslas, nes jas taikant iš šalių atimama galimybė pasirinkti ginčo nagrinėjimo vietą, kurią jos kitu atveju turėtų, o tam tikrais atvejais – gali atsirasti galimybė paduoti jas į teismą, kuris nėra nė vienos iš šalių gyvenamosios vietos teismas (žr. 1977 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Sanders*, 73/77, Rink. p. 2383, 17 ir 18 punktus; 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *Dansommer*, C-8/98, Rink. p. I-393, 21 punktą ir 2006 m. gegužės 18 d. Sprendimo *ČEZ*, C-343/04, Rink. p. I-4557, 26 punktą).

20 Be to, P. Jenard pranešimas dėl Briuselio konvencijos (OL C 59, 1979, p. 1) patvirtina, kad pagrindinis tokia išimtimi, kuria numatyta išimtinė bendrovės buveinės vietos teismų jurisdikcija, siekiamas tikslas yra centralizuoti jurisdikciją tam, kad būtų išvengta prieštaraujančių sprendimų dėl bendrovių egzistavimo ir jų organų priimtų nutarimų galiojimo.

21 Iš šio pranešimo taip pat matyti, kad valstybės narės, kurioje bendrovė turi buveinę, teismai iš tikrųjų yra geriausioje padėtyje spręsti tokias bylas, nes šioje valstybėje įvykdyti paskelbimo apie bendrovę formalumai. Taigi išimtinė jurisdikcija šios valstybės teismams suteikta gero teisingumo vykdymo sumetimais (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Sanders* 11 ir 17 punktus).

22 Priešingai nei tvirtina MDU, iš pirmiau primintų principų vis dėlto negalima daryti išvados, jog siekiant taikyti Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 2 punktą pakanka, kad teisme reiškiamas ieškinys būtų kaip nors susijęs su bendrovės organo priimtu sprendimu (pagal analogiją su Briuselio konvencijos 16 straipsnio 1 punktu žr. 1994 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Webb*, C-294/92, Rink. p. I-1717, 14 punktą ir minėto sprendimo *Dansommer* 22 punktą).

23 Kaip nurodo gydytojai, jei visoms byloms dėl bendrovės organo sprendimo reikėtų taikyti Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 2 punktą, iš tikrųjų tai reikštų, kad bendrovėms teisme reiškiami ieškiniai, nesvarbu, ar jie grindžiami sutartimis, deliktu ar kitu pagrindu, beveik visuomet priklausytų šios bendrovės buveinės valstybės narės teismų jurisdikcijai.

24 Tačiau toks šio straipsnio aiškinimas reikštų šios nukrypstančiosios jurisdikcijos taikymą ir toms byloms, kuriose neįmanoma priimti prieštaraujančių sprendimų dėl bendrovės organų nutarimų galiojimo, nes jų išsprendimas visiškai nesusijęs su šiuo galiojimu, ir toms byloms, kurios visiškai nereikalauja nagrinėti bendrovei taikomų paskelbimo formalumų.

25 Taigi toks aiškinimas išplėstų Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 2 punkto taikymo sritį daugiau, nei to reikia pasiekti jo tikslą, kuris jau buvo minėtas šio sprendimo 20 ir 21 punktuose.

26 Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, jog šį straipsnį, kaip teisingai nurodė gydytojai ir Europos Bendrijų Komisija, reikia aiškinti taip, kad į jo taikymo sritį patenka tik tos bylos, kuriose viena šalis ginčija bendrovės organo sprendimo galiojimą remdamasi taikytina bendrovių teise arba jos organų funkcijas apibrėžiančiomis įstatų nuostatomis.

27 Tačiau iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą nematyti, kad gydytojai būtų nurodę šiuos argumentus *High Court* teisme.

28 Pagrindinėse bylose gydytojai iš tiesų visiškai neginčija to, kad vadovaujantis bendrovės įstatais MDU valdyba turėjo teisę priimti sprendimą atmesti jų prašymą išmokėti kompensaciją.

29 Kita vertus, šie gydytojai gina šių teisių įgyvendinimo būdus. Jie tvirtina, kad MDU automatiškai atmetė jų prašymą išmokėti kompensaciją, visiškai į jį nesigilindama, ir taip pažeidė teises, kurias jiems, kaip MDU nariams, tariamai yra suteiktos šios bendrovės įstatais.

30 Todėl pagrindinės bylos, vykstančios tarp gydytojų ir MDU, nepatenka į Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 2 punkto taikymo sritį.

31 Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus argumentus, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, jog Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 2 punktas turi būti aiškinamas taip, kad ieškinys, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo viena šalis tvirtina, jog bendrovės valdymo organo priimtas sprendimas pažeidė teises, jai tariamai suteiktas šios bendrovės įstatais, nėra susijęs su bendrovės valdymo organo sprendimų galiojimu minėtos nuostatos prasme.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

32 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

**2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 22 straipsnio 2 punktas turi būti aiškinamas taip, kad ieškinys, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo viena šalis tvirtina, jog bendrovės valdymo organo priimtas sprendimas pažeidė teises, jai tariamai suteiktas šios bendrovės įstatais, nėra susijęs su bendrovės valdymo organo sprendimų galiojimu minėtos nuostatos prasme.**

Parašai.